

Da jeg faldt over titlen: *Vejen væk fra narcissisten*, blev jeg nysgerrig. Hvem var forfatteren, hvad var dennes ærinde – var den til oplysning og inspiration? Var det en lærebog, og hvem var målgruppen? At forfatteren også var psykolog, gjorde det ikke mindre interessant. Så selvfølgelig måtte jeg læse den – 104 sider – ret overkommeligt.

Bogen er først og fremmest et vidnesbyrd over forfatterens levede liv – en barndom og dele af et voksenliv i tæt emotionel og fysisk forbundenhed med personer med en, ifølge forfatteren, narcissistisk personlighed – forfatterens mor og en kæreste i voksenlivet. Bogen har også et (psykolog)fagligt element, idet forfatteren af og til gør rede for diagnostiske kriterier for den narcissistiske personlighedsforstyrrelse såvel som redegørende hverdagsbeskrivelser af dennes adfærd og tilbøjeligheder. Endelig er det også en slags selvhjælpsbog til lidelsesfæller med gode og velmenende råd, hvis man skulle være røget i ”fælden” og have fået en narcissist tæt på. Det faglige og de gode råd er endda layoutmæssigt rammet ind på grå baggrund – sikkert for at gøre det nemmere at navigere.

Den lykkes for så vidt med at ”råde vagt i gevær” ved at tegne et billede af den narcissistiske personlighed som en ganske usympatisk karakter, man for alt i verden skal skynde sig med at komme væk fra. Gennem de mange personligt oplevede hverdagssituationer efterlades et indtryk af, hvor farligt det kan være og er at være i tæt følelsesmæssig relation til en narcissist. På den måde er det en hudløst ærlig fortælling om et intenst møde med en kæreste, der viser sig at have narcissistiske tilbøjeligheder. Det er også en erkendelsesrejse om forholdet til forfatterens familie og mor i særdeleshed, hvor familiedynamikken var præget af adfærd, som hører ind under diagnosekriterierne for den narcissistiske personlighed. Dog nævnes faderen også – nok mere med karaktertræk fra den psykopatiske personlighed, men med stor betydning for hverdagslivet i familien.

Familiedynamikken foldes psykologfagligt ud via en (delvis) gennemgang af tilknytningsteori, som jo har stor betydning for tilknytningsformen i følelsesmæssige relationer resten af livet. Denne tidlige erfaring bliver således det selvfølgelig afsæt til at indlede et forhold til en person med samme tilbøjeligheder senere i livet. For som for forfatteren understreger, bliver fortællingen. ”....en påmindelse om, at man, trods en psykologfaglig baggrund, stadig kan lade sig forføre af narcissistens indstuderede charme og forsvinde i dennes spind af løgne og falske forhåbninger – før man ved af det.”

Så som velmenende livserfaringsfortælling til ligesindede lykkes den faktisk.

Fagligt synes jeg, den bevæger sig på noget tyndt is. Etisk er jeg nødt til at påpege faren ved at udtrykke sig kategorisk uden diagnostisk belæg for personlighedsforstyrrelsen (her narcissisme) – læs at der har været en egentlig psykiatrisk udredning af mor og kæreste. I en tid, hvor der i sproget oftere end før anvendes kategoriserende og fordømmende udtryk for adfærd og mennesker, synes jeg, man bør fare med lempe og huske på den psykologfaglige etik. I stedet kunne forfatteren bruge termer som: ”...*karaktertræk*, der ligner eller minder om den narcissistiske personlighed....” eller lignende.

Uagtet de smertelige personlige erfaringer burde forfatteren have været mere påpasselig her.

Desuden er der sædvanligvis en komorbiditet mellem de fire alvorlige personlighedsforstyrrelser – narcissisme, psykopati, emotionel ustabil personlighed og dependens, som forfatteren ikke nævner eller kommer ind på, men som kunne have været med til at nuancere billedet og højne det faglige niveau. Mange psykologfaglige begreber bliver nævnt, men foldes kun overfladisk ud – desværre.

Endvidere er layoutet med manglende kapitelangivelser uden egentlige tematiske overgange med til at efterlade et lidt rodet indtryk. Personligt synes jeg, at opsætningen med de mange afsnit på hver side kan være med til understrege den manglende sammenhæng.

Så forfatteren synes at ville rigtigt meget – og det på kun 104 sider. Intentionen er god, men det bliver desværre lidt for overfladisk.

Målgruppen er først og fremmest ligesindede, hvor bogen kan være med til at hjælpe de, der er kommet i kløerne på en narcissist væk, og samtidig forstå de underliggende faktorer for at ”lade sig forføre”.

Af Finn Luff, psykolog